

העם

לשם מה לעבוד?

לא קל היה להיות יהודי. בפסח היה צורך לנסוע — לא חשוב לאן! הפקחים דאגו מראש, הפחות פקחים התרצצו ליד הטלפון...

בשביל קפלן? לשם מה לעבוד? אמר בעל מסעדה. מבחינה זו היה חג החרות לא רק סמל לטוב, אלא גם לרע — סמל להתנוונות רצון העבודה, סמל לחרות ממאמץ.

האפקט הקומי ניתן ע"י התיירים הרבים מחו"ל, שהסתובבו בחמטין, עמוסים מצלמות ודולארים. הנעץ הישראלי נראה להם כתר פת-פסח מרוממת. רק תייר אחד, שקרא על גבי התפריט "תוספת 50 פרוטה, לפסח" התעקש לדעת מה פשר הדבר. כשבעל המסד עדה וחצי הריסר מלצרים לא יכלו להסביר לו, משך בכתפיו ונאנח: "בוודאי מס לקדוש ברוך הוא..."

המעמד השני

כמו כל האנשים

"זה — ארץ ישראל, שלנו, אפילו אני סגור באוהל, ברוך ה', אבל — אני רוצה טוב כמו כל האנשים". אמר העולה העיראקי בבית העולים תלפיות, ירושלים.

במקום הלגיון — עולים: בהמשך הרחוב הראשי של בקעה עלית, מבית הספר גאולים ואילך, נמשך שביל עפר, זרוע אבנים, מחפשים תלפיות, לשעבר מחנה הלגיון הערבי אלעלמין. שוררחה והפך ספק מחנה מעבר, ספק שיכון קבע לאלפי עולים — צפון אפריקאים, עירקים תימיניים.

לנוכח גוף גבול הררי מנצצים מאות הפחונים בגוני כסף, בצל המגזר מר אליאט משתרעות שורות ארוכות של תיבות הפת, בעלות הגנות המשופעים. שטח המחנה, רחב הידים, מנוקד בפחונים אלה, בכתי לבנים, שהלגיונים השאירו מאחוריהם, בצריפי עץ שחודים בהרים—חומים, באהלי צבא גדולים, אהלי ציפים קטנים.

במקום עבודה — בטלה: טיפוסית היא משפחת צמח מטריפולי: בעל ואשתו ובתם הקטנה. הבעל היה אופה טרם עלה ארצה; כאן הפך שומר — אצל האפוסטרופוס על נכסי הנפקדים — חמשה ימים בחודש — ליהודי ושבעים גרוש ליום.

המשפחה דרה בצריף עץ שחודי, שטח החדר כעשרה מטרים מרובעים (4 על 2.5), שאין בו מקום אלא לשלוש המיטות במצופף, למחלת העמדת הפרימוס.

בתחום מגוריה של משפחת צמח אין חשמל, המים במרחק עשרות מטרים (אזולים לעתים קרובות), בית הכסא מרוחק, מלוכלך, לא מחוואט.

במקום מנהג — רשע: עולה אחר אומר בערבית: "חייאת ללמות הונא" (התיים כאן למות) הוא אב שש נפשות, אינו מסתדר. טוען עולה מרוקו: "עובד, עובד, לא מקבל כסף". — תשלום השכר מתעכב שבועות, חודשים.

במקום 45 — 20: משפחה אחרת, משפחת נחום, ישיבה חצי שנה במושבי עולים — אשדוד: "אין אכל — אין שום דבר. הכל — שמן, לחם, קמח, בשר קונים במגדל — אצל הערבים, בשוק השחור".

חודש וחצי עבד אבי המשפחה אצל טולל בונה, אחר — "חמישה חודשים לא עשיתי דבר, היינו אוכלים, הסוכנות רשמה על השחוק".

במקום 45 — 20: משפחה אחרת, משפחת נחום, ישיבה חצי שנה במושבי עולים — אשדוד: "אין אכל — אין שום דבר. הכל — שמן, לחם, קמח, בשר קונים במגדל — אצל הערבים, בשוק השחור".

חודש וחצי עבד אבי המשפחה אצל טולל בונה, אחר — "חמישה חודשים לא עשיתי דבר, היינו אוכלים, הסוכנות רשמה על השחוק".

המוסדות לא דאגו לזרעים, לבהמות עבודה, למכשירים חקלאיים — "פרות, לול?" צוחק נחום — "יבוא בעוד מאה שנה".

הוא צעיר, חסון, בריא בגופו: "אני רוצה לעבוד. כל עבודה. עבודה קשה. בשביל לחיות כמו אנשים, צריך 45 לירות, יש חודש — אין לי אפילו עשרים".

במקום ירד — צער: יוסף נגיאר, עולה בצרה, עומד ליד פחונגו, מכה על ראשי המסמרים המחברים את לוחות הפת. נגיאר, שהביא עמו 150 דינאר (לירות) מעירק — נותר בלא כלום — "הכל אכלתי — הגויים היו מייסרים אותנו. לכן באנו. אני יודע האבטלה, המחסור, זה קיבוץ גלויות. אנו מקבלים ייסורים באהבה — אך צריך עבודה".

ולא רק עבודה — גם שיכון, כמו כל האנשים. את חנות הממתקים שלו מכר לכיסוי הוצאות הדרך, כאן אינו מקבל רשיון לפתוח חנות, דוכן תגרים.

הוא, כרוב עולי עיראק, שחיו רוב שנה תיהם ברמה של תת תזונה, חלוש: "אם יש בי כוח — הייתי שמח לעבודה". בינתיים, אין מאפשרים לו להתרגל לעבודה הקשה. ולא זאת בלבד — אשתו הפילה מרוב צער, זה היה בליל שבת, במתנה נעול הטלפון. אין כלי רכב.

אחר ההפלה הקציב משרד החקלאות מנת מזון נוספת לאשתו — חמשה ליטרים חלב, עשר ביצים.

הבחירות

במקום 50 - 800

האינפלציה לא פסחה על ועדת הבחירות. כאשר נתכנסה השבוע לראשונה, נתברר כי עריכה סדירה של הבחירות לכנסת השנייה תעלה למדינה 800,000, לפחות.

שלושים ושלושה חברי הוועדה, שניסו להשוות סכום זה לחמשים אלף הלירות, שעלו הבחירות לכנסת הראשונה, בינואר 1949, ניתחו את פירוט הוצאות, הסכימו, באין ברירה אחת.

הפירוט: ציבור עובדים ופקידים, שיכון מתאים לוועדות הבחירות (לוועדה העליונה מחפשים דירה בת עשרה חדרים), החנת 1200 קלפיות עץ, שני מיליון מעטפות, מילוני פתקי רשימות.

דת

דתו של אדם

אחר ששה חודשים של פעולת ביסוס, יצאה הליגה למניעת כפיה דתית בישראל וסיכמה פעולותיה, תכניתה לעתיד, בידיעון שהופץ בציבור.

בקונטרס, בן ארבעה עמודים, מוסברת הפעולה בציבור, שעיקרה הצהרה, המעמידה את האיש ברחוב על הסכנה שבכפית הדת על האדם.

אולם ברור שהליגה אינה חושבת שחסר

פרד מונסון, ציוני בחנויות, ספרי תנ"ך

תפק בצהירות, וכבר יצאה בהתראה נגד משתוללות הדת בירושלים והאישים העומדים מאחוריהם; חברים, הח"כ ערי זיבוסניסקי, הצליח להעביר את העניין לדיון בוועדת הפנים של הכנסת.

יחד עם זה מבקשת הליגה הצעות מעשיות לפעולה, נוסף לתכניתה לארגון קוי נסיעות ופתיחת בתי קולנוע בשבת, למשל.

על ידי עריכתן של אסיפות כלליות בשלוש הערים הגדולות יגובשו החברים, וביניהם גם אנשים דתיים הסבורים, כי כל כפיה

בשטח האמונה מרחיקה את האדם מן הדת, ויהיו ראש חותך נגד הכפייה הדתית, תחת הסיסמה הראשית של הליגה: "הדת — עניינו הפרטי של האדם".

לחילולים ולתלמידים חצי מחיר: אולם אין הליגה יכולה להתקיים על תכנון תה בלבד. נוסף לגיוס חברים חדשים, תוך רצון להקיף שכבות יותר רחבות בציבור, ולתביעת הבהרת עמדתן של המפלגות, המ' כיונת את מסע התעמולה שלהן לקראת הב' חירות, בבעיית הכפייה הדתית, זקוקה הליגה גם לאמצעים.

לכל פעולות הליגה דרוש מימון, לעתים גדול למדי. הפתרון: כל מצטרף לליגה ית' חייב בתשלום שנתי, כיכולתו. המינימום — לירה אחת לשנה. אך חיילים ותלמידים, המהווים אחוז לא קטן בין חברי הליגה, זוכים בהנחה — אצלם המינימום חצי לירה לשנה.

אגדלו של ישו

עד עכשיו הסתפקה אגודת הצעירים הנוצ' רים בירושלים בהפיכת בניינה למרכז פעילות ספורטיבי לנוער הירושלמי, לאבן מושכת

דרכי חיים

שגשון מדבק

"אני יודע איך הוא שיכנע אותי לקבל רעיון משוגע זה!" התפלא מנהל חברת יורדן מארץ, בעלת שרשרת תנויות הכליבו השניה בגודלה בארצות הברית. כמוהו התפלאו רבים אחרים.

"הוא" היה פרד מונסון, ציוני אמריקאי, בעל רעיונות משוגעים למכביר. אחד מהם: הקמת ועד אמריקאי למען החייל הישראלי. כששלח הוועד אלפי מעילי-חורף לחילות ח"ן, שם מונסון באחד המעילים פתק, הנמין את בעלת-המעיל, ("אם את יפה") לבקר אותו באמריקה (העולם הזה 661). רעיון משוגע שני: הקמת בית ציוני אמריקה ליד הקריה, שבנייתה הופסקה בשל סירוב הממשלה לספק חמרי-בניין (למרות ששלום עבורם בדולרים), הרעיון, שמונסון מכר אותו ליורדן מארץ עלה, בשגעונו, על כל השאר: הוא שיכנע אותם להכריז, במלאות 100 שנה לקיום החברה, על "שבוע ישראל", בו תמכורנה עשרות תנויות הכליבו של החברה סחורה ישראלית.

לפני שבוע הסתובב האמריקאי החייכני,

תור לאוטובוסים בתל אביב בחמטין, מצלמות

בעל המגבעת הגדולה, בתנויות ובכתי חרושת, קנה תוך 3 שעות סחורה במחיר 50,000 דולאר. בין המבחר: ספרי תנ"ך, קומקומים, חולצות רקומות, כלי כסף. "הוא לא התעניין במחיר", אמר אחד ממל' חיי בתמהון פלחני. "הוא רק בדק אם אמנם כתוב עליה מייד אין איזראל".

השוק השחור

הצד הגנני של המטבע

בוקר אחד, בשבוע שעבר, יצאו אנשי המחלקה הכלכלית (ירושלם מחלקת הסיקוח של משרד הקיצוב והאספקה לשעבר) לפעולה מיוחדת במינה. המטרה: סוחריו הזוהב, הסוחרים עד היום במתכת הצהובה, שהוא דבר האסור לפי הצו המיוחד של האוצר, המרשה את החזקת זהב אך לא את המסחר בו. כעבור שמונה שעות פעולה אינטנסיבית, בבתים פרטיים, לפי רשימות מוכנות מראש, ידע מטה המבצע, כי הפעולה השיגה את השיא בתולדות המלחמה בשוק השחור (כמדה שהדבר מתיחס לסכום): רבע מיליון לירות זהב "הוקפאו".

בצהרי אותו יום ירשו המומחים לעניני הזהב, מסובים לשלחן גדול, ספרו את המט' בעות השונות (שלבועליהם ניתנו קבלות רשמיות), מנו את הפונדונים, המלכיס, המל' כות, שילינגים אוסטרניים, פונס, דולרים, לירות — איחד זהב בינלאומי, שהסתייכ שלו — רבע מיליון. הדין וחשבון נרשם ונחתם, הכסף הונסם בקופת הפלדה של המשטרה באחד הבנקים. העתונאים הוריים אצו למערכות: אחר הצהריים יצאו העתוננים בכותרות ראשיות על רבע מיליון לירות שהוקפאו.

הכתורות הועיקו את הסוחרים מזה ואת כתבי החוץ מזה. הללו הריגשו, כי בא הקץ. "בולשביזציה!" סח איש לרעהו ברחוב לילל' בלום ובמקומות דומים. "מחרימים זהב", לא אקהל, לא הפססרים, אף לא כתבי חוץ — אף אחד מהם לא שם לב למלה החדשה, שהופיעה בעתוננים והושאלה ממלון המשטרה: "הקפאה". הסכום של רבע המיליון עשה את שלו. העתונאים החלו לדרוש הסבר לפעולה, סברו כי ייעה גודלה בידם (עוד למחרת